

O SCURTĂ ANALIZĂ A INFRAȚIUNII DE FURT DE PRODUSE ALE FONDULUI FORESTIER NAȚIONAL ȘI VEGETAȚIEI FORESTIERE DIN AFARA ACESTUIA

Asist. univ. dr. Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA

Abstract

The subject of the theft of trees from forests is a rather delicate one. Although the offense of theft of products of the national forest fund and forest vegetation outside of it, provided for in the Forestry Code (article 109), is a species variant of the offense of theft under common law (provided for by articles 228 and 229 of the Criminal Code), the legislator choose to keep it as a separate offense, given the particularities of this act. We analyzed these particularities and formulated some proposals for improving the content of the text of the incrimination norm.

Keywords: *forest, products specific to the national forest fund, theft, particularities.*

1. Aspecte generale

Revenind la pădure, „plămânu verde” al Terrei, și necesitatea protecției acesteia, pentru ca noi și urmașii noștri să putem beneficia de două funcții principale (funcția de protecție și funcția de producție)¹ pe care aceasta le îndeplinește, supunem atenției un subiect actual, cel al furtului de produse ale fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia.

Ca infracțiune, furtul de produse ale fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia (prevăzută de art. 109 C. silv.), este o variantă de specie a infracțiunii de furt din dreptul comun (prevăzută de art. 228 și 229 C. pen.).

În aceste condiții, apare ca fiind destul de interesantă opțiunea legiuitorului de a o păstra, ca incriminare distinctă.

O astfel de opțiune poate fi justificată și de particularitățile acestei infracțiuni silvice, care sunt analizate în continuare.

¹ Gheorghe-Iulian IONIȚĂ, Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA, *Dreptul protecției mediului*, Ed. a IV-a rev. și adăug., Ed. Pro Universitaria, București, 2016, pp. 121-122.

2. Conținutul legal și precedente legislative²

(A) Conținutul legal

Potrivit art. 109 din *Legea nr. 46/2008*,

„(1) Furtul de puieti sau lăstari care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, din păduri, perdele forestiere de protecție, din terenuri degradate care au fost ameliorate prin lucrări de împădurire constituie infracțiune și se pedepsește după cum urmează:

a) cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă valoarea materialului lemnos sustras este de cel puțin 5 ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior;

b) cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, dacă fapta a fost săvârșită de cel puțin două ori în interval de un an, iar valoarea cumulată a materialului lemnos depășește valoarea prevăzută la lit. a);

c) cu închisoare de la un an la 5 ani, dacă valoarea materialului lemnos sustras este de peste 20 ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior;

d) cu închisoare de la 2 la 7 ani, dacă valoarea materialului lemnos sustras depășește de 50 de ori prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior.

(1¹) Furtul de arbori doborâți sau ruși de fenomene naturale ori de arbori care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, din păduri, perdele forestiere de protecție, din terenuri degradate care au fost ameliorate prin lucrări de împădurire și din vegetația forestieră din afara fondului forestier național, precum și al oricăror alte produse specifice ale fondului forestier național constituie infracțiune și se pedepsește după cum urmează:

a) cu închisoare de la 6 luni la un an sau cu amendă, dacă valoarea prejudiciului produs este de până la 5 ori prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior la data constatării faptei;

b) cu închisoare de la un an la 3 ani, dacă valoarea prejudiciului produs este cuprinsă între limita prevăzută la lit. a) și de cel mult 20 de ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior la data constatării faptei;

c) cu închisoare de la 2 la 7 ani, dacă valoarea prejudiciului produs este de cel puțin 20 de ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior la data constatării faptei.

(2) Limitele speciale ale pedepselor prevăzute la alin. (1) și (1¹) se majorează cu jumătate în cazul în care faptele au fost săvârșite în următoarele împrejurări:

a) de o persoană având asupra sa o armă sau o substanță narcotică ori paralizantă;

² Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA, *Protecția juridică a pădurilor în Uniunea Europeană*, teză de doctorat susținută la Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București, 2020, pp. 247-249.

- b) în timpul nopții;
- c) în pădurea situată în arii naturale protejate de interes național
- d) de personal silvic”.

(B) Precedente legislative

Dintre reglementările ale căror dispoziții incriminau, într-o formă ori alta, această faptă, am identificat următoarele:

- Codul silvic (1996), art. 98 și 104⁽³⁾;
- Legea nr. 2/1987, art. 30⁽⁴⁾;
- Codul silvic (1962), art. 42-43⁽⁵⁾;

³ Potrivit *art. 98 C. silv. (1996)*, „Furtul de arbori doborâți sau ruți de fenomene naturale, ori de arbori, puieti sau lăstari care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, cu sau fără drept, din fondul forestier național sau de pe terenurile cu vegetație forestieră prevăzute la art. 6, dacă valoarea pagubei este de peste 5 ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, ori dacă valoarea pagubei este sub această limită, dar fapta a fost săvârșită de cel puțin două ori în interval de 2 ani, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani sau cu amendă. Dacă fapta a avut ca urmare o pagubă în valoare de peste 20 de ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani. Când fapta a avut ca urmare o pagubă în valoare de peste 50 de ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani. În cazul în care furtul a fost săvârșit în împrejurările menționate la art. 97 alin. 4, maximul pedepselor prevăzute în alineatele precedente se majorează cu 3 ani. Mijloacele de transport și uneltele folosite care au servit la săvârșirea infracțiunii sunt supuse confiscării speciale în condițiile prevăzute la art. 118 din Codul penal. Tentativa se pedepsește”; potrivit *art. 104* din aceeași reglementare, „Când infracțiunile prevăzute la art. 97 și 98 sunt săvârșite de personalul silvic cu atribuții de constatare a infracțiunilor și a contravențiilor, maximul pedepselor prevăzute se majorează cu 2 ani”.

⁴ Potrivit *art. 30* din *Legea nr. 2/1987*, „Tăierea sau scoaterea din rădăcini, fără drept, de arbori, puieti ori lăstari, cu sau fără ridicarea acestora din păduri sau de pe terenuri cu vegetație forestieră situate în afara fondului forestier, aparținând unităților socialiste, dacă valoarea pagubei, calculată pe bază de tarif, este mai mare de 1000 lei sau dacă valoarea pagubei este sub 1000 lei, dar fapta a fost săvârșită în mod repetat, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o lună la șase luni sau cu amenda de la 1000 lei la 5000 lei. Faptele prevăzute la alin. 1 se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 1 an dacă sunt săvârșite în una din următoarele condiții: a) în timpul nopții; b) în pădurile sau pe terenurile cu vegetație forestieră care îndeplinesc rol de protecție; c) de două sau mai multe persoane; d) în intervalul de 2 ani de la data condamnării definitive a făptuitorului pentru o infracțiune silvică. Tentativa se pedepsește”.

⁵ Potrivit *art. 42 C. silv. (1962)*, „Tăierea ori scoaterea din rădăcini, fără drept, de arbori, puieti ori vlăstari, cu sau fără ridicarea acestora, din păduri sau de pe alte terenuri cu vegetație forestieră, aparținând organizațiilor socialiste, dacă valoarea pagubei este mai mare de 300 lei, sau dacă valoarea pagubei este până la 300 lei dar a fost săvârșită în mod repetat, constituie infracțiune și se pedepsește cu amenda de la 700 la 2.000 lei. Cu aceeași pedeapsă se sancționează următoarele fapte săvârșite în păduri sau alte terenuri cu vegetație forestieră, dacă valoarea pagubei produsă organizațiilor socialiste este mai mare de 300 lei, sau dacă valoarea pagubei este până la 300 lei dar au fost săvârșite în mod repetat: a) însușirea de arbori doborâți de fenomene naturale sau de arbori, puieti sau lăstari, care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, fără drept de altă persoană; b) distrugerea sau degradarea arborilor, puietilor ori lăstarilor”; potrivit *art. 43* din aceeași reglementare, „Faptele prevăzute în articolul pre-

- Codul silvic (1910), art. 60 și 74-75⁽⁶⁾

3. Obiectul infracțiunii⁷

(A) Obiectul juridic special, se referă la acele relații sociale privitoare la *protecția fondului forestier național* și a *vegetației forestiere din afara acestuia*, a căror formare și dezvoltare este condiționată de *păstrarea situației de fapt* a bunurilor care fac parte din acestea.

(B) Obiectul material, este reprezentat de *arbori, puieti sau lăstari* din fondul forestier național și din vegetația forestieră din afara acestuia, precum și de orice *alte produse specifice* ale fondului forestier național.

cedent se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amenda, dacă au fost săvârșite în una din următoarele condiții: a) între apusul și răsăritul soarelui; b) prin tăierea arborilor cu fierăstrăul; c) în pădurile sau pe terenurile cu vegetație forestieră care îndeplinesc exclusiv funcții de protecții. d) de trei sau mai multe persoane; e) în interval de un an de la dată condamnării definitive a făptuitorului pentru o infracțiune silvică. Tentativa se pedepsește”.

⁶ Potrivit *art. 60 C. silv. (1910)*, „Ori-cine va taia, va scoate din radacina sau va ridica, fara drept, arbori de mai puțin de 2 decimetri in circumferinta, masurata la 1 metru si 30 dela pamant, se va pedepsi cu o amenda de 2 lei de sarcina de om, sau pentru o cantitate mai mica; de 5 lei pentru o sarcina de vita sau pentru o incarcatura de sanie ori caruta trasa de un om; de 10 lei pentru fiecare cap de vita inhamata, cand ridicarea se face cu sania sau cu caruta. Afara de aceasta, delicventul va fi condamnat la restituirea lemnelor catre proprietarul padurii sau, in lipsa lor, la valoarea lor, care va fi egala cu de douaori amenda. La aceas amenda si valoare vor fi supusi si aceia cari, in padurile supuse regimului silvic, exceptandu-se numai padurile de salcie si alte specii albe, vor taia varfurile si cracile arborilor mai groase de 2 cmn. in diametru, masurat la capatul cel mai gros, pentru a se da iarna muguri la vite. Daca arborii vor avea o grosime mai mare de 2 decimetri in circumferinta, masurata la 1 metru si 30 cm. dela pamant, amenda si valoarea vor fi calculate conform tarifului anexat la prezenta lege. Acei cari, exploatand in baza unui contract o padure supusa regimului silvic, au taiat ei sau oamenii lor alti arbori decat cei vanduti, sau un numar mai mare decat aveau dreptul ori in alta parte decat in locul unde s-a vandut, vor fi considerati ca delicventi si urmariti la plata amenzei si valori arborilor dupa tarifele anexate la prezenta lege. Daca arborii taiati nu se vor mai gasi in fiinta, grosita se va determina dupa circumferinta masurata pe tulpina iar daca tulpina va lipsi, grosimea se va hotari de autoritatile judecatoresti dupa grosimea arborilor ce se gasesc, imprejurul locului unde erau situati arborii, constatata prin actele dresate de agentii silvici”; potrivit *art. 74* din aceeași reglementare, „Acei care vor fi comis delictetele si contraventiuinile prevazute dela art. 60 pana la 67 inclusiv si 72, vor fi supusi la o pedeapsa indoita si la o inchisoare dela cinci zile pana la o luna: a) În caz de recidiva, prin comiterea unui nou delict sau contraventiuine, in timp de un an dela ultima condamnare a delicventului sau contravenientului; b) In caz de cumul de delictete sau de contraventiuini; c) Cand taierea s-a facut cu herastraul; d) Cand infractiunea a avut loc intre apusul si rasaritul soarelui; e) Cand comiterea infractiunei s-a facut de mai multe persoane constituite in bande sau armate”; potrivit *art. 75* din aceeași reglementare, „Sustragerea de lemne lucrate, sau asezate teancuri sau stive, aflate in perimetrul padurei, sau in depozite, magazii sau curti se va pedepsi cu inchisoare dela cinci zile pana la o luna, independent de plata valorii si despagubirilor”.

⁷ Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA, *Protecția juridică a pădurilor în Uniunea Europeană*, op. cit., pp. 249-250.

4. Subiecții infracțiunii⁸

(A) Subiectul activ

În cazul variantei tip, autorul este necalificat, putând fi orice persoană responsabilă penal, întrucât norma de incriminare nu reclamă o calitate a acestuia.

Data fiind reglementarea diferențiată și deficitară a celor două categorii principale ale dreptului de proprietate asupra fondului forestier, respectiv proprietatea publică și proprietatea privată, în doctrină, au fost exprimate păreri diferite cu privire la calitatea de subiect activ al infracțiunii a proprietarului (fondului forestier ori vegetației forestiere din afara acestuia)⁹.

Plecând de la dispozițiile din dreptul comun (art. 228 C. pen.), potrivit cărora, fapta constituie furt și dacă bunul aparține în întregime sau în parte făptuitorului, dar în momentul săvârșirii acel bun se găsea în posesia sau detenția legitimă a altei persoane, autor poate fi chiar proprietarul fondului forestier ori al vegetației forestiere din afara acestuia, în condițiile precizate.

În cazul variantei agravate [prevăzute de alin. (2) lit. d)], autorul este calificat, pe lângă condițiile generale pentru a răspunde penal, persoana fizică trebuie să aibă calitatea de *personal silvic*¹⁰.

Participația, este posibilă (de regulă) sub toate formele sale: coautorat, complicitate și instigare.

(B) Subiectul pasiv

În principal, subiectul pasiv este reprezentat, de *stat*, ca titular al obligației de garantare a respectării regimului silvic¹¹.

În subsidiar, subiectul pasiv poate fi reprezentat de *titularul dreptului de proprietate* a suprafeței respective.

5. Latura obiectivă a infracțiunii¹²

Așa cum precizam, întrucât infracțiunea de furt de produse ale fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia (prevăzută de art. 109

⁸ Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA, *Protecția juridică a pădurilor în Uniunea Europeană*, op. cit., pp. 250-251.

⁹ Vasile PĂVĂLEANU, *Aspecte teoretice privind infracțiunile prevăzute în noul Cod silvic*, în *Dreptul*, nr. 9/1997, p. 83-84; Ion DUMITRU, *Posibilitatea săvârșirii infracțiunilor prevăzute în art. 97 și 98 din Codul silvic în concurs real*, în *Dreptul*, nr. 9/1998, pp. 109-110; Gheorghe VOINEA, *Din nou despre incriminările din Codul silvic*, în *Revista de Drept Penal*, nr. 4/1998, p. 64.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ Mihai-Adrian HOTCA (coord.), Mirela GORUNESCU, Norel NEAGU, Maxim DOBRINOIU, Radu-Florin GEAMĂNU, *Infracțiuni prevăzute în legi speciale: comentarii și explicații*, ed. a 3-a rev., Editura CH Beck, București, 2013, p. 549.

¹² Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA, *Protecția juridică a pădurilor în Uniunea Europeană*, op. cit., pp. 251-256.

C. silv.), este o variantă de specie a infracțiunii de furt din dreptul comun (prevăzută de art. 228 C. pen.), în analiză, ne vom raporta la textul de incriminare al acestei fapte.

(A) Elementul material

Cu toate că în textul de incriminare se precizează „furtul”, nu se poate aprecia că actul de conduită interzis ar consta într-o acțiune de furt, ci în *acțiunea de luare*, la care face referire textul de incriminare al faptei de furt din dreptul comun; astfel:

- *luarea* presupune două momente¹³:

(a) *deposedarea*, respectiv scoaterea bunului din sfera de stăpânire a posesorului

(b) *imposedarea*, respectiv trecerea bunului din sfera de stăpânire a făptuitorului.

Așa cum s-a explicat în doctrina penală¹⁴, chiar dacă acțiunea de luare este o acțiune unică, stabilirea celor două momente este extrem de importantă; inexistența primului moment, deposedarea, conduce la inexistența infracțiunii de furt iar inexistența celui de al doilea moment, imposedarea, conduce la imposibilitatea consumării infracțiunii de furt și rămânerea în faza tentativei.

(B) Cerințele elementului material¹⁵

În textul de incriminare al faptei de *furt de produse ale fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia* este prevăzută o cerință care particularizează elementul material al infracțiunii, respectiv luarea trebuie să vizeze *puieți sau lăstari* (care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, din păduri, perdele forestiere de protecție, din terenuri degradate care au fost ameliorate prin lucrări de împădurire), *arbori* (doborâți sau ruși de fenomene naturale ori care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, din păduri, perdele forestiere de protecție, din terenuri degradate care au fost ameliorate prin lucrări de împădurire și din vegetația forestieră din afara fondului forestier național), precum și orice *alte produse specifice* ale fondului forestier național.

Produsele specifice fondului forestier național sunt bunurile ce se realizează din acesta, respectiv produse lemnoase și nelemnoase¹⁶; astfel:

- produsele lemnoase (specifice fondului forestier național) sunt reprezentate prin¹⁷: produse principale, rezultate din tăieri de regenerare a pădurilor; produse secundare, rezultate din tăieri de îngrijire și conducere a arboretelor; produse

¹³ Vasile DOBRINOIU, *Drept penal. Partea specială – teorie și practică judiciară*, vol. I, Editura Lumina Lex, București, 2000, p. 265; Octavian LOGHIN, Tudorel TOADER, *Drept penal. Partea specială*, Casa de editură și presă „Șansa” SRL, București, 1994, p. 220; Gheorghe-Iulian IONIȚĂ, *Drept penal: partea specială: analiza dispozițiilor Codului penal al României, (titlul I-V): pe înțelesul studenților*, ed. a 2-a rev., Editura Universul Juridic, București, 2012, p. 161.

¹⁴ *Ibidem*, p. 161.

¹⁵ Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA, *Protecția juridică a pădurilor în Uniunea Europeană*, op. cit., pp. 251-255.

¹⁶ Potrivit art. 58 alin. (1) C. silv.

¹⁷ Potrivit art. 58 alin. (2) C. silv.

accidentale, rezultate în urma acțiunii factorilor biotici și abiotici destabilizatori sau din defrișări de pădure legal aprobate; produse de igienă, rezultate din procesul normal de eliminare naturală; alte produse: arbori și arbuști ornamentali, pomi de Crăciun, răchită, puieți și diferite produse din lemn;

- produsele nelemnoase (specifice fondului forestier național) sunt reprezentate prin¹⁸: faună de interes cinegetic; pește din apele de munte, din crescătorii, bălți și iazuri din fondul forestier; fructe de pădure; semințe forestiere; trufe și alte ciuperci comestibile din flora spontană din cuprinsul acestuia; plante medicinale și aromatice din cuprinsul acestuia; rășină; alte produse.

În textul de incriminare al faptei de *furt din dreptul comun*, sunt prevăzute două cerințe care particularizează elementul material al infracțiunii, respectiv¹⁹:

(a) Luarea trebuie să vizeze un bun mobil care *se găsește în posesia sau deținerea altuia*.

Posesia este exercitarea în fapt a prerogativelor dreptului de proprietate asupra unui bun de către persoana care îl stăpânește și care se comportă ca un proprietar²⁰; până la proba contrară, acela care stăpânește bunul este prezumat posesor iar posesorul este considerat proprietar (cu excepția imobilelor înscrise în cartea funciară)²¹.

Nu constituie posesie stăpânirea unui bun de către un detentor precar, precum²²:

- locatarul, comodatarul, depozitarul, creditorul gajist;
- titularul dreptului de suprafață, uzufruct, uz, abitație sau servitute, față de nuda proprietate;
- fiecare coproprietar, în proporție cu cotele-părți ce revin celorlalți coproprietari;
- orice altă persoană care, deținând temporar un bun al altuia, este obligată să îl restituie sau care îl stăpânește cu îngăduința acestuia.

Detentorul precar poate invoca efectele recunoscute posesiei numai în cazurile și limitele prevăzute de lege²³.

(b) Luarea trebuie să se facă *fără consimțământul* posesorului sau detentorului.

Această cerință a elementului material presupune ca, în momentul comiterii faptei, victima fie să fi avut discernământ și să nu-și fi dat acordul fie să nu fi avut discernământ, fiind în incapacitate de a-și manifesta consimțământul.

¹⁸ Potrivit art. 58 alin. (3) C. silv.

¹⁹ Gheorghe-Iulian IONIȚĂ, *Drept penal: partea specială: analiza dispozițiilor Codului penal al României, (titlul I-V): pe înțelesul studenților*, op. cit., pp. 161-162.

²⁰ Potrivit art. 916 alin. (1) C. civ.

²¹ Potrivit art. 919 alin. (1) și (3) C. civ.

²² Potrivit art. 918 alin. (1) C. civ.

²³ Potrivit art. 918 alin. (2) C. civ.

În cazul variantei agravate [prevăzute la alin. (2)], sunt prevăzute (suplimentar) trei cerințe care particularizează elementul material al infracțiunii, respectiv:

(a) Luarea trebuie să se facă de o persoană având asupra sa o armă sau o substanță narcotică ori paralizantă;

Cerința elementului material presupune ca, în momentul comiterii acțiunilor ce constituie element material al infracțiunii, să poarte ascunse acele obiecte.

Arme sunt considerate instrumentele, dispozitivele sau piesele declarate astfel prin dispoziții legale²⁴.

Substanță narcotică sau paralizantă este acea substanță care provoacă, artificial, prin acțiunea asupra centrilor nervoși, o stare caracterizată prin pierderea cunoștinței, relaxare musculară, diminuarea sensibilității și a reflexelor²⁵.

Este necesar ca obiectele respective să fie purtate asupra sa, dar fără a fi la vedere ori a fi folosite.

(b) Luarea trebuie să se facă în timpul nopții.

Cerința elementului material presupune ca acțiunile ce constituie element material al infracțiunii să fie desfășurate în intervalul de timp cuprins între apusul soarelui și răsăritul lui, când este întuneric.

Intervalul de timp nu este unul dinainte stabilit, el variind în funcție de anotimp, poziție geografică, condiții meteo etc.²⁶, instanța fiind cea care stabilește condițiile obiective în care fapta a fost comisă.

(c) Luarea trebuie să se facă în pădurea situată în arii naturale protejate de interes național.

Aria naturală protejată este definită puțin diferit în reglementările interne. Astfel:

- în reglementarea cadru privind protecția mediului, aria naturală protejată este considerată acea zonă terestră, acvatică și/sau subterană, cu perimetru legal stabilit și având un regim special de ocrotire și conservare, în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică sau culturală deosebită²⁷;

- în reglementarea sectorială privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aria naturală protejată este considerată zona terestră și/sau acvatică în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală

²⁴ Potrivit art. 179 alin. (1) C. pen.

²⁵ Gheorghe-Iulian IONIȚĂ, *Drept penal: partea specială: analiza dispozițiilor Codului penal al României, (titlul I-V): pe înțelesul studenților*, op. cit., p. 168.

²⁶ *Ibidem*, p. 168.

²⁷ Potrivit art. 2 pct. 6 din O.U.G. nr. 195/2005.

deosebită, care are un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale²⁸.

În ceea ce privește ariile naturale protejate de interes național, acestea sunt rezervațiile științifice, parcurile naționale, monumentele naturii, rezervațiile naturale, parcurile naturale²⁹.

(C) Urmarea imediată

Urmarea imediată constă în *producerea unui prejudiciu*.

Și la această faptă, valoarea acestui prejudiciu este stabilită prin raportare la prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior la data comiterii faptei, după cum urmează:

- de cel puțin 5 ori mai mare [variantea prevăzută la alin. (1) lit. a)];
- de cel puțin 5 ori mai mare (când fapta a fost săvârșită de cel puțin două ori în interval de un an, iar valoarea cumulată a prejudiciului produs depășește această limită) [variantea prevăzută la alin. (1) lit. b)];
- de cel puțin 20 de ori mai mare [variantea prevăzută la alin. (1) lit. c)];
- de cel puțin 50 de ori mai mare [variantea agravată prevăzută la alin. (1) lit. d)];
- de până la 5 ori [variantea prevăzută la alin. (1¹) lit. a)]
- între 5 ori și de cel mult 20 de ori mai mare [variantea prevăzută la alin. (1¹) lit. b)];
- de cel puțin 20 de ori mai mare [variantea prevăzută la alin. (1¹) lit. c)].

În doctrină, față de acest criteriu valoric și inconsecvența legiuitorului, au fost exprimate unele critici³⁰.

Curtea Constituțională a României, fiind sesizată cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 108 și art. 110 din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, precum și a dispozițiilor art. 32 din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, prin *Decizia nr. 1593/09.12.2010*³¹, a respins, (a) ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 32 din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, și (b) ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108 și art. 110 din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic.

Curtea a reținut că determinarea prețului mediu al unui metru cub de masa lemnoasă pe picior se realizează în baza unor criterii obiective și legale (cu referire

²⁸ Potrivit art. 4 pct. 18 din O.U.G. nr. 57/2007.

²⁹ Potrivit art. 5 lit. a) din O.U.G. nr. 57/2007.

³⁰ Vasile PĂVĂLEANU, *Aspecte teoretice privind infracțiunile prevăzute în noul Cod silvic*, op. cit., pp. 84-85; Alexandru PAICU, *Cu privire la formele calificate ale infracțiunilor silvice*, în *Dreptul*, nr. 10/1999, pp. 128-131; Gheorghe VOINEA, *Modificări ale Codului silvic*, în *Dreptul*, nr. 3/2000, p. 99; Vasile PĂVĂLEANU, *Infracțiuni silvice. Reglementare nouă*, în *Revista de Drept Penal*, nr. 3/2000, p. 133.

³¹ Decizie CCR nr. 1593/2010, publicată în M. Of. nr. 73/28.01.2011.

la anexa nr. 1 la O.U.G. nr. 86/2006), cu înlăturarea oricăror elemente subiective sau discreționare care ar putea duce la încălcarea principiului legalității incriminării.

De asemenea, *Curtea a mai reținut* că stabilirea valorii materialului lemnos sustras se face raportat la o limită minimă și maximă față de prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior și că, chiar dacă valoarea acestui preț oscilează de la an la an, limitele minime și maxime care sunt determinante în stabilirea pedepselor vor fi aceleași.

Mai mult, *Curtea a concluzionat* că existența infracțiunilor silvice este condiționată *nu de valoarea, ci de volumul* masei lemnoase extrase și că, astfel, se dă satisfacție deplină principiului legalității incriminării și se elimină arbitrarul în calificarea juridică a infracțiunilor silvice.

Destul de recent, Curtea Constituțională a României, fiind sesizată cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 107 alin. (1) lit. a) și art. 109 alin (I) lit. a) din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, prin *Decizia nr. 51/22.01.2019*³², a respins ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a acestor dispoziții și a constatat că sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Curtea a constatat că, la nivelul legii, sunt satisfăcute exigențele minimale ale principiului constituțional al legalității incriminării, atât timp cât autoritatea de reglementare stabilește prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior pe baza unor parametri de natură legală ce impun operațiuni obiective, nediscreționare și fără adăugiri la voința legiuitorului.

Prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior este reprezentat de prețul mediu de vânzare a unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, la nivel național, determinat pe baza datelor statistice din anul anterior, comunicate de Institutul Național de Statistic³³.

De la 01.01.2018, prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, a fost stabilit la valoarea de 164 lei³⁴.

De asemenea, și în ce privește momentul temporal, la care se raportează această valoare, și consecințele majorării prețului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior (anterior modificării), ulterior comiterii faptei, au fost de natură a crea soluții diferite în practica judiciară.

Această stare de fapt a determinat declararea (de către procurorul general al Parchetului de pe lângă ÎCCJ) unui *recurs în interesul legii*, privind consecințele modificării (în sensul majorării) prețului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, în cazul infracțiunilor ce aduc atingere fondului forestier.

³² Decizie CCR nr. 51/2019 publicată în M. Of. nr. 353/07.05.2019.

³³ Potrivit pct. 39 din Anexa nr. 1 la Codul silvic.

³⁴ Potrivit art. II din Lege nr. 265/2017 publicată în M. Of. nr. 1021/22.12.2017.

Prin *Decizia nr. 12/18.02.2008*³⁵, ÎCCJ a admis recursul în interesul legii și a stabilit că modificarea, în sensul majorării prețului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, intervenită ulterior comiterii faptei, conduce, în cazul infracțiunilor ce aduc atingere fondului forestier, la lipsa unuia dintre elementele constitutive ale infracțiunii, ceea ce atrage incidența dispozițiilor art. 10 lit. d) C. proc. pen.

În considerentele acestei decizii, *Curtea a precizat* că dispozițiile Codului silvic (1996) nu conțineau precizarea „prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior la data constatării faptei”, ci condiționau doar (în mod generic) încadrarea juridică a faptei de valoarea pagubei determinată pe baza prețului mediu al aceleiași unități de masă lemnoasă, fără specificarea momentului ce trebuie avut în vedere la stabilirea prețului.

Curtea a apreciat că, atunci când, de la săvârșirea faptei până la judecarea definitivă a cauzei, au intervenit una sau mai multe dispoziții cu caracter normativ, prin care s-a modificat criteriul de stabilire a valorii pagubei ce determină, prin cuantumul ei, fie incriminarea faptei, fie agravarea încadrării juridice, se impune ca în astfel de situații, în conformitate cu dispozițiile art. 13 C. pen., să se aplice legea cea mai favorabilă.

Curtea a precizat că, în cazul infracțiunilor ce aduc atingere fondului forestier, majorarea ulterioară a prețului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior atrage raportarea cuantumului valorii pagubei produse prin fapta săvârșită anterior la noua limită valorică devenită criteriu de incriminare.

(D) Legătura de cauzalitate trebuie demonstrată, fiind urmări materiale.

6. Latura subiectivă a infracțiunii³⁶

(A) Elementul subiectiv este reprezentat de *intenție directă* calificată prin scop.

(B) Cerințele elementului subiectiv

În cazul acestei fapte, este prezent *scopul*, respectiv trebuie să se urmărească *însușirea pe nedrept*³⁷.

Așa cum s-a subliniat în doctrina penală, absența scopului însușirii pe nedrept face ca fapta fie să nu constituie infracțiune fie să constituie (eventual) o altă infracțiune³⁸.

³⁵ Decizie ICCJ nr. 12/2008 publicată în M. Of. nr. 866/18.02.2008.

³⁶ Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA, *Protecția juridică a pădurilor în Uniunea Europeană*, op. cit., pp. 256-257.

³⁷ Așa cum s-a subliniat în doctrină (Ioniță, 2012), absența acestei cerințe a elementului subiectiv, respectiv absența scopului însușirii pe nedrept, face ca fapta fie să nu constituie infracțiune fie să constituie (eventual) o altă infracțiune.

³⁸ Gheorghe-Julian IONIȚĂ, *Drept penal: partea specială: analiza dispozițiilor Codului penal al României, (titlul I-V): pe înțelesul studenților*, op. cit., p. 168.

7. Formele infracțiunii³⁹

(A) **Actele pregătitoare**, sunt *posibile*, întrucât fapta este una comisivă.

(B) **Tentativa**, este *posibilă*, dar nu se *pedepsește*.

(C) **Consumarea** intervine în *momentul producerii prejudiciului*.

(D) **Epuizarea**

Desfășurarea actelor de conduită incriminate poate continua și ulterior momentului consumării, îmbrăcând forma *infracțiunii continuate*.

8. Propuneri pentru îmbunătățirea textului normei de incriminare⁴⁰

(A) În art. 109 alin. (1) și (1¹) C. silv. (în forma în prezent în vigoare), legiuitorul precizează că furtul de *puieti sau lăstari* (care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, din păduri, perdele forestiere de protecție, din terenuri degradate care au fost ameliorate prin lucrări de împădurire), *arbori* (doborâți sau ruți de fenomene naturale ori care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, din păduri, perdele forestiere de protecție, din terenuri degradate care au fost ameliorate prin lucrări de împădurire și din vegetația forestieră din afara fondului forestier național), precum și al oricăror *alte produse specifice* ale fondului forestier național, constituie infracțiune.

În alte situații, cum ar fi cele de la art. 107, 107¹, 108, 110 C. silv., legiuitorul precizează că faptele acolo prevăzute constituie infracțiuni silvice.

Este de neînțeles *rațiunea legiuitorului* de a preciza că doar unele dintre fapte, respectiv faptele de: distrugere a fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia (art. 107 C. silv.), folosire fără drept a dispozitivelor speciale de marcat (art. 107¹ C. silv.), pășunat fără drept în fondul forestier național (art. 108 C. silv.), și omisiune de reîmpădurire (art. 110 C. silv.), ar constitui infracțiuni silvice iar fapta de furt de produse ale fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia ar constitui infracțiune, dar nu o infracțiune silvică.

Suplimentar, *apreciem a fi discutabilă opțiunea legiuitorului* de a atribui titulatura de infracțiune silvică faptei de distrugere a fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia (art. 107 C. silv.), dar nu și faptei de furt de produse ale fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia (art. 109 C. silv.), în condițiile în care ambele fapte sunt variante de specie ale unor infracțiuni prevăzute în Codul penal, respectiv faptele de distrugere (art. 253 C. pen.), furt (art. 228 C. pen.) și furt calificat (art. 229 C. pen.).

³⁹ Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA, *Protecția juridică a pădurilor în Uniunea Europeană, op. cit.*, p. 257.

⁴⁰ Ștefania-Diana IONIȚĂ-BURDA, *Protecția juridică a pădurilor în Uniunea Europeană, op. cit.*, pp. 334-337.

Din punctul nostru de vedere, este evident că toate faptele incriminate în Codul silvic constituie încălcări ale dispozițiilor acestui act normativ și, având în vedere specificul ocrotirii fondului forestier național (și vegetației forestiere din afara acestuia) precum și particularitățile lor, toate sunt infracțiuni silvice.

Opinăm că, pentru identitate de rațiune, dar și unitate de redactare, se impune precizarea că toate faptele incriminate în Codul silvic constituie infracțiuni silvice.

În aceste condiții, propunem ca în art. 109 C. silv. să se precizeze expres că fapta „(...) constituie infracțiune silvică (...)”.

(B) În forma în vigoare înainte de modificarea survenită prin pct. 38-40 ale art. I din Legea nr. 197/2020, art. 109 C. silv. avea următoarea formulare „(1) Furtul de arbori doborâți sau ruși de fenomene naturale ori de arbori, puieți sau lăstari care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, din păduri, perdele forestiere de protecție, din terenuri degradate care au fost ameliorate prin lucrări de împădurire și din vegetația forestieră din afara fondului forestier național, precum și al oricăror altor produse specifice ale fondului forestier național constituie infracțiune și se sancționează după cum urmează (...)”.

Apreciem a fi mai puțin inspirată această modificare; bănuim că „separarea” puieților sau lăstarilor (la alin. 1) de arbori și alte produse specifice ale fondului forestier național (la alin. 1¹) a fost determinată de necesitatea modificării limitelor de pedeapsă.

Cu toate că, de principiu, poate fi justificată o astfel de opțiune, modalitatea de realizare este defectuoasă, în condițiile în care formularea normei de incriminare nu suporta o „disjungere”, având în vedere precizarea de la final „precum și al oricăror altor produse specifice ale fondului forestier național” și văzând și pragurile valorice, destul de alambicat formulate și prevăzute la alin. (1¹) lit. a)-c), precum și particularizarea temporară „la data constatării faptei” de la aceste litere, care vine în contradicție cu deciziile CCR și ÎCCJ de mai sus și care ridică serioase probleme de legalitate.

Din punctul nostru de vedere, era de preferat păstrarea formulării inițiale și modificarea doar a limitelor de pedeapsă și a pragurilor valorice, precum și prevederea particularizării temporare „la data comiterii faptei”.

În aceste condiții, propunem ca art. 109 alin. (1) C. silv. să aibă următoarea formulare:

„(1) Furtul de arbori doborâți sau ruși de fenomene naturale ori de arbori, puieți sau lăstari care au fost tăiați ori scoși din rădăcini, din păduri, perdele forestiere de protecție, din terenuri degradate care au fost ameliorate prin lucrări de împădurire și din vegetația forestieră din afara fondului forestier național, precum și al oricăror altor produse specifice ale fondului forestier național constituie infracțiune silvică și se sancționează după cum urmează:

a) cu închisoare de la 6 luni la un an sau cu amendă, dacă valoarea prejudiciului produs este de până la 5 ori prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior la data comiterii faptei;

b) cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă valoarea materialului lemnos sustras este de cel puțin 5 ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior la data comiterii faptei ori dacă fapta a fost săvârșită de cel puțin două ori în interval de un an, iar valoarea cumulată a materialului lemnos depășește valoarea prevăzută la lit. a);

c) cu închisoare de la un an la 7 ani, dacă valoarea materialului lemnos sustras este de peste 20 ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior la data comiterii faptei (...).

(C) În art. 109 alin. (2) lit. c) C. silv. este prevăzută ca variantă agravată [limitele speciale ale pedepselor prevăzute la alin. (1) majorându-se cu jumătate], împrejurarea în care faptele prevăzute la alin. (1) și (1¹) se realizează în pădurea situată în arii naturale protejate de interes național.

Potrivit art. 5 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2007, se instituie (pentru asigurarea măsurilor speciale de protecție și conservare in situ a bunurilor patrimoniului natural) un regim diferențiat de protecție, conservare și utilizare, potrivit următoarelor categorii de arii naturale protejate: (a) de interes național: rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale; (b) de interes internațional: situri naturale ale patrimoniului natural universal, geoparcuri, zone umede de importanță internațională, rezervații ale biosferei; (c) de interes comunitar sau situri „Natura 2000”: situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică; (d) de interes județean sau local: stabilite numai pe domeniul public/privat al unităților administrativ-teritoriale (după caz).

La o simplă analiză a categoriilor de arii naturale protejate stabilite la art. 5 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2007, nu s-ar putea aprecia ca fiind de o importanță mai redusă ariile naturale protejate incluse la categoriile de la lit. b) (respectiv cele de interes internațional) și c) (respectiv cele de interes comunitar sau situri „Natura 2000”), comparativ cu cele prevăzute la lit. a) (respectiv cele de interes național).

De altfel, chiar legiuitorul conferă un caracter special primelor trei categorii de arii naturale protejate [cele stabilite la alin. (1) lit. a)-c)], precizând [conform art. 5 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2007], scopul și regimul de management al acestor categorii de arii naturale protejate (în Anexa nr. 1 la O.U.G. nr. 57/2007); mai mult, se precizează (în Anexa nr. 1 la O.U.G. nr. 57/2007) că aceste categorii de arii protejate compun rețeaua națională de arii protejate.

Or, de vreme ce se instituie un regim sancționator diferențiat (agravat) pentru împrejurarea în care actele de conduită incriminate se desfășoară în ariile naturale protejate de interes național [cele stabilite la art. 5 alin. (1) lit. a), respectiv, în rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale)], apreciem că se impune extinderea acestuia pentru cuprinderea și a situațiilor în care actele de conduită incriminate se desfășoară în ariile naturale protejate de interes internațional [cele stabilite la art. 5 alin. (1) lit. b), respectiv, în

situri naturale ale patrimoniului natural universal, geoparcuri, zone umede de importanță internațională, rezervații ale biosferei] ori în *ariile naturale protejate de interes comunitar sau situri „Natura 2000”* [cele stabilite la art. 5 alin. (1) lit. c), respectiv, în situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică].

În aceste condiții, propunem ca și *art. 109 alin. (2) lit. c) C. silv.* să aibă următoarea formulare: „*în pădurea situată în arii naturale protejate de interes național, internațional, comunitar sau situri Natura 2000”*.

(D) În altă ordine de idei (dar tot în legătură cu această faptă), *nu reușim să identificăm aspectele* pe care legiuitorul le-a avut în vedere atunci când a optat pentru a nu pedepsi tentativa.

Este de neînțeles opțiunea legiuitorului, de a pedepsi tentativa în cazul faptei de distrugere a fondului forestier național și a vegetației forestiere din afara acestuia, nu și în cazul faptei de furt de produse ale fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia.

De asemenea, *este greu de acceptat situația creată*, respectiv ca în cazul infracțiunilor de furt din dreptul comun, tentativa să fie pedepsită iar în cazul acestei fapte, care (așa cum am precizat) nu este altceva decât o variantă de specie a celor din dreptul comun, tentativa să nu fie pedepsită.

Pentru *identitate de rațiune*, apreciem că *se impune* ca și în cazul faptei de furt de produse ale fondului forestier național și vegetației forestiere din afara acestuia, tentativa să fie pedepsită.

În aceste condiții, propunem introducerea unui nou alineat la *art. 109 C. silv.*, respectiv *alin. (3)*, cu următoarea formulare: „*Tentativa se pedepsește”*.